

BV Rendement

Dit artikel wordt u aangeboden door BV Rendement

BV Rendement is het nieuws- en adviesmagazine voor directeuren-grotaandeelhouders en ondernemers in het MKB. In BV Rendement leest u maandelijks praktische artikelen over onder meer fiscale wet- en regelgeving, financiële zaken en arbeidsrechtelijke onderwerpen én alle overige actuele informatie met betrekking tot uw bedrijfsvoering.

BV Rendement biedt u onder andere:

- nieuws over veranderende wet- en regelgeving;
- rubrieken met concrete adviezen en tips die u direct in de praktijk kunt brengen;
- artikelen over ondernemerskwesties als het gebruikelijk loon, de auto van de zaak en ontslagrecht;
- marktanalyses over onder meer arbodienstverleners, tankpassen en incassobureaus;
- wekelijkse e-mailservice met het allerlaatste nieuws;
- een aanvulling op de inhoud van elke uitgave met praktische, online tools.

Kijk voor meer informatie of een proefabonnement op www.rendement.nl/bvblad

DE ROL VAN BEWIJS BIJ EEN JURIDISCHE PROCEDURE

Bewijs het maar!

U denkt misschien dat het belangrijkste instrument van een advocaat de wet is. Dat zaken worden gewonnen door lang te bladeren in wetboeken, op zoek naar die ene goed verstopte wet waarmee u uw zaak zult winnen. Dat is niet het geval. Procedures worden gewonnen op basis van feiten. Door u verzameld bewijs speelt daarbij een voorname rol.

De advocaat die zit te bladeren in de wet op zoek naar het gelijk van zijn cliënt, doet iets verkeerd. Veel belangrijker is het om de doorslaggevende feiten – het bewijs – te verzamelen. Anders dan de wet, ligt het bewijs niet voor het oprapen. Een deel van het bewijs kan vaak wel gevonden worden in de eigen administratie van uw bv, contracten of e-mails. Dergelijke documentatie is goed bruikbaar in een procedure, maar bewijs mag ook veel informeler zijn. U zult in het dagelijks leven meer communiceren via WhatsApp dan via aangetekende brieven en ondertekende overeenkomsten. WhatsApp-berichten hebben een minder serieuze reputatie, maar zijn net zo goed bruikbaar om aan een rechter te laten zien hoe de gang van zaken was. Vaak blijkt uit zulke berichten, of bijvoorbeeld uit een informele e-mailwisseling met uw wederpartij, zelfs nog veel beter wat er gebeurd is dan uit de ‘officiële’ overeenkomst en brieven.

Opeisen

Soms weet u dat bepaald bewijs wel moet bestaan, maar heeft u dat bewijs zelf niet in handen. Het kan gaan om e-mails die u zelf niet ontvangen heeft, of facturen of overeenkomsten waar u zelf geen partij bij was. U kunt vriendelijk vragen om een kopietje van zulke stukken, maar als

dat niets oplevert, kunt u het bewijs ook opeisen. Op grond van de zogenoemde exhibitieplicht kunt u inzage eisen in documenten als u daarbij een belang hebt. In principe hoeft u daarvoor niet eens naar de rechter. U kunt degene van wie u informatie wilt ontvangen simpelweg wijzen op artikel 843a Rv. Wordt uw verzoek geweigerd, dan kunt u alsnog naar de rechter stappen. Het wordt voor de andere partij dan een stuk duurder. U kunt de rechter vragen om de andere partij te dwingen de informatie te geven en daaraan een dwangsom te

verbinden. Om de informatie te verkrijgen, moet u voldoen aan een aantal voorwaarden. Het moet gaan om specifieke stukken. U kunt dus niet vragen om ‘de administratie’ of ‘alle overeenkomsten’. U moet bovendien een rechtmatig belang hebben bij de stukken. Louter nieuwsgierigheid is geen goede reden.

Relatie

Volgens de letter van de wet is er nog een derde voorwaarde: de verzoeker moet een rechtsbetrekking hebben met degene van wie hij documenten verlangt, bijvoorbeeld een contractuele relatie. Deze eis is minder logisch dan de eerste twee eisen. U kunt best belang hebben bij informatie van een partij met wie uw bv geen overeenkomst heeft. Rechters begrijpen dat en zij zullen uw vordering daar niet op afwijzen. Het is sowieso een trend in de rechtspraak om het recht op informatie steeds soepeler

U mag bijna alles in de strijd gooien

In het civiele recht, dat de rechten regelt die burgers of bedrijven onderling hebben, geldt, anders dan in het strafrecht, de vrije bewijsleer. U mag uw stellingen in principe op alle mogelijke manieren bewijzen. Voor de civiele rechter is het belang dat de waarheid aan het licht komt en het belang dat partijen hun standpunten kunnen onderbouwen belangrijker dan de aard van het bewijs. Als het bewijs niet helemaal legaal verkregen is, is dat nog geen reden om het buiten beschouwing te laten. U mag behoorlijk ver gaan, denk aan het gebruik van opnames gemaakt met een verborgen

camera, telefoontaps, of de resultaten van een GPS-peiler onder iemands auto. Alleen als er sprake is van ernstige bijkomende omstandigheden, kan de rechter weigeren om het bewijs te betrekken in zijn oordeel. Een stiekem opgenomen telefoongesprek is voor de rechter in ieder geval geen probleem als het om een zakelijk gesprek gaat. De opname van zo'n gesprek maakt nooit inbreuk op iemands privacy. Dat kan anders zijn als het gaat om een gesprek dat erg persoonlijk is, maar zelfs dan zijn er bijkomende omstandigheden nodig om het gesprek uit te sluiten als bewijs.

toe te passen. Rechters lopen daarmee vooruit op een nieuwe (soepelere) wet, die al behoorlijk lang op de plank ligt.

Bewijsbeslag

In sommige gevallen is het naïef om op deze manier te proberen bewijs in handen te krijgen. Als u documentatie nodig hebt die in handen is van uw wederpartij, heeft het niet zo veel zin om daar rechtstreeks naar te vragen. De kans is dan vrij groot dat uw wederpartij de documenten onmiddellijk door de shredder haalt. In zo'n geval moet u uw tegenstander verrassen voordat hij de shredder weet te bereiken. Dat kan door middel van bewijsbeslag. Het fenomeen bewijsbeslag was oorspronkelijk alleen bedoeld voor zaken over intellectuele eigendom. Ondernemingen die sterke aanwijzingen hadden dat een ander inbreuk maakte op hun IE-rechten, door bijvoorbeeld kopieën van hun producten op de markt te brengen, konden daarmee beslag laten leggen op de administratie van de vermoedelijke inbreukmaker.

Toestemming

U moet de rechter uiteraard vooraf om toestemming vragen, maar de wederpartij weet dan nog van niets. Zodra de toestemming is verleend, gaat de deurwaarder langs bij de onderneming waar de informatie zich bevindt, liefst samen met een deskundige IT'er. Dit leidt in de meeste gevallen tot grote paniek. De IT'er die door de deurwaarder is meegenomen sluit namelijk zijn laptop aan op de servers van de onderneming en kopieert het hele systeem. Mag dat zomaar? Jazeker, want de rechter heeft er toestemming voor gegeven. Wat niet mag, is dat u deze informatie vervolgens gaat doorspitten. De deurwaarder moet de informatie bewaren en geheimhouden. Er is aparte toestemming van de rechter nodig om de informatie te bekijken. U zult dan ook moeten uitleggen welke informatie u precies nodig heeft. U mag dan helaas nog steeds niet zelf gaan graven in de bestanden. De deurwaarder selecteert de relevante bestanden. De mogelijkheid

van bewijsbeslag is trouwens al lang niet meer beperkt tot IE-zaken. Ook hier loopt de wetgeving een beetje achter op de rechtspraak. Rechters staan inmiddels in alle soorten zaken bewijsbeslag toe.

Onrechtmatig

U ziet dat er ruime mogelijkheden zijn om bewijs te verzamelen. Zelfs als de wet het formeel (nog) niet toestaat, krijgt u van de rechter vaak wel de ruimte om stukken op te eisen. Toch is voorstelbaar dat u bewijs in handen hebt, dat u eigenlijk niet mag hebben. Bijvoorbeeld omdat u gesprekken hebt opgenomen, of omdat een hacker u saillante informatie toestuurt, die hij waarschijnlijk niet helemaal legaal verkregen heeft. Wat te doen met zulke informatie? Gebruiken! In een civiele procedure mag u ook onrechtmatig verkregen bewijs gebruiken. Sterker nog: procespartijen zijn verplicht om de rechter volledig te informeren over alle feiten die van belang zijn voor zijn beslissing. Liefst natuurlijk met

rechtmatig verkregen bewijs, maar zo nodig ook met andere middelen.

Verzamelen

Het is overigens ook denkbaar dat persoon A onrechtmatig heeft gehandeld bij het verzamelen van bepaald bewijs en dat persoon B het bewijs vervolgens in handen krijgt zonder daarvoor iets illegaals te doen. Persoon B mag het bewijs dan gewoon gebruiken. Pas op, het feit dat u dergelijk bewijs mag gebruiken, betekent niet dat u het ook mag verzamelen. Het blijft verboden om in te breken en documenten te kopiëren, gesprekken af te luisteren en in het geheim opnames te maken. Alleen gesprekken waar u zelf aan deelneemt, mag u opnemen. Alle andere handelingen zijn strafbaar, maar van de civiele rechter heeft u wat dat betreft niets te vrezen.

Bert van Mieghem, advocaat bij Wybenga Advocaten, e-mail: vanmieghem@wybenga-advocaten.nl